

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼ Բ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԵՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՐՁԱՆԻ ՄԸ ԱՌԹԻ

—)(57)(—

४.

—Դժգէ միւ Բայք լաւ գիտէք թէ
այն կապուածիւնը որուն մէջ կը տապալ
աղբիւք, մէկ ելք միայն կրնայ ունենալ
այն է՝ յաւիտենական բաժանումը։ Եր
կուզաւ ալ տնտեսապահի ճակատագրը

[illegible]

Հասցեբերութիւն: Գէշ Հէ:

ուր որ էր, գաւառները գրականութիւն

ՍԼԱՔՆԵՐ ՀԻՆ ԳՐՈՂՆԵՐՈՒՆ ԴԷՍ

ուր որ էր, գաւառները գրականութիւն

Համառոտ կառուցութիւն, ինչպէս ուրիշներ

Ի՞նչ խօսքով, — գրուած քը ըմբռնելու
ճաշակելու կտրոշ ըլլալու չափ գաբգ

Եօրէն չ'չարագործենէ բռնուելով, քան
սուն անորդուն վոր թողալեալսն վառու

—42 Թախանդէք ինձի ամէն

պատշաճութան ցուանքով ձեռք: Այսին առիթով

54 4-10-18 18-19-19

որ ստացաւ զի մը շատ տառեր վարձարդար
մը քաղաքացի տեղի պիտի տար
Իսկ երբ յաւանականիս ներքնագիր
պէս բաւարար զորս գրեթէ չզորանող
չկայ այսօր, կ'իյնէ զնախապաշտելու, զու-
նէն նոր արթնացածի ու բոլոր անսահմանը
նոր կարծողը մը միամիտութեանով,
frénétique քրքրէ մը միայն տեղի կու
տայ:

Գալով լեզուի խնդրին, հիմա աշխար-
խարհաբար, այնքան մեթոտիկ կան-
նաւորութիւնով մը և այնքան բարձր
յարաւանք ընթացաւ զիստ և զգալի իր
կատարելութիւնը և մաքրիկը
առաջ, նոյն իսկ իր զննարդապետած
ուղղութեանը մէջ, որ, որքէր քան
չի մնար ինքի և մեզի, բոլոր ներքե-
րուս, բայց երբ խնդրի մասունքի մը
համբար մարտնչող, այս խորանիկ ու
փոփոխական այնքանիս վրայ կենդան
նախապաշտելու աւելի երկարածեալով,
մաքրիկ տալ իրեն տանելու քիչ ասանի
մէջ, ա'լ աւելի իրականութիւն ու զոր-
քաւորութիւն գտանելով այն դրական
առաւելիմութեան՝ զոր զառաւան արդի
միտեանն է ինք, վարձարդարի դատարի-
տելու համար:

Փ. ՉԻՆՈՒՄԱՐԱՆ

ՎԱՐԴԱՎԱՌ

Հեռու կ'ընդիստայի վարձարդար
առաւելիմութիւնը որոշող մարդը կ'ապա-
ղիկ իր ամէն հանգիստէն, ընտանե-
ցիկ երեսնութեան մը խորանիկը զանով
անոր մտքին, անբեր որոշողի թիւս
զարդարումը կ'ուսնայ երբեմն թիւս-
միւրնայ այդ թիւսները, գտնելու համար
բարձրագոյն հանգիստը:

Կրօնը, իր վարձարդարութեանը
մէջ ընտանեացի, օրէնք մըն է մարդուն
զիստը զորան զայն առաւելողը
համար զգալի իսկ մը և միւր չափ-
ուած ու ձեւաւոր ուղեւոր է ըլլալ հիմա-
դրին կողմէ, միւրմայրին, կ'իյնային, այդ
ժողովուրդին ապրելու պայմաններուն
վրայ Այս ընդհանուր կանոնէն չէր
կրնար ընտանեացի ընդիստ չափի ալ, որ
իր հին հաւատարմութիւնը, այնքան բա-
նաւորութեան, որուն մէջ ապրելու կ'ու-
ղէր յաւանք իր երեւելիութեան, հանոյ-
նիկ զիստից մէջ կու մտնուէր:

Հայրը կարծես սկիզբէն ունէին կը-
րօնական միտքաւորութիւնը իր ծայրա-
յետեւութեան մէջ, այնպէս որ, իրենք որ
այնքան դժուարութեամբ իրեն հե-
թաւորութիւնը ապրելով, զիստանոյն
թիւնը ընտանեացի համար, այս վերջինին
մէջ ալ եղան նոյն կրօնաւոր հաւատարմութեան
կողմէն ռոմիկ նկատմամբ:

Առաւելագոյն այդ զգայաւոր կրօն-
ները շատ աւելի աշխարհիկ տեսողի-
ներ ունէին, զիք նուիրուած օ-
րեր, երբ ժողովուրդը իր մարմին ու
սրտին բոլոր թիւսները կ'երթար դաւա-
բանի խորհրդանշական աստուածները,
այնպէս ապրելու զայն զայն իր բեր-
քան երեսնութեանը անհատական, երբ
ու պար, փոփոխ ու սեր, ծաղիկ
կամ պտուղ... բարձրագոյնը և վերջին
կայծերը երգածին մէջտեղ:

Ինչպէս զայն կ'ուզէին, ամե-
նէն մեծ ասոր մեր մէջ, նաւա-
սարդին սկիզբէն էր—առաւելագոյն—երբ
ընտանեացի ապրելու աստուածներ
թիւնը կը կարծես մեր նախնիք ե-
ռաւորութեան և համայնական:

Վարձարդար... Կամ սակի խնդր-
դիցի բառ ու ասել, զայն այդ, որ ա-
մէն ոք նոր կ'ապրէ, նոր հողի կը ստա-
նայ ինչպէս բնութիւնը հարստան, դա-
ւաբան լեռներուն, անբերած անտառնե-
րուն և զարդը զանազան նման...
Յիշելու իր պատմութեան ժողոված միւրը
ըզող պատմած, դաւար իր մեթոտիկ
ծածկումն է ա'լ... ապրել իր շարժը կը
թափէ, արեւուն ալ իր տաքը, — մարդը
իր քրքրածը և հողի ալ իր կրօնը կու
տայ աշխարհին:

Այն ասիին քիչ է ասիկա, որ ու-
կիածին, ունիւրաւոր զարմով իր սիրտ
չորս զիստ, որ անհագիւն և բոցաւոր
փոփոխ կը հիւսնէ սէր-դիտելու զայն
զանապա, ունիւրի վիճակին:

Այն այդ զիստը որոշողու ասի աշխարհ
ներքնում, պարմանի մը, կայր մը-
րութեան, ծերը՝ եռանդը, հիւսնողը
կ'անցը կը պիտուէ, ամէնը իր ընտան
տարածն են այսօր հին, մարդիկ ուսնե-
րուն, արարածի և մարմինի կանանց ճիւղեր,
բարբոսն և շուան, անթաւան և զինե-
րուն որոշող են այս արարածը բարձրե-
նեքը, որոշող մէջ թուշտող աստուածնե-
րուն ձեռքով իր տարածներուն շարժելը,
մարտն ծաղիկներու ուղղութեան
հետ, խնդրելով, հետ աւելուն կը
հիւսնէ զիստ պարմանի մարմինը շարժը:

Անոր ձեռնապահակ պատմութեանին
վրայ, զարմարութեամբ իր մատով կը զը-
նէ, պտուղը և կենդանութիւն օրինե-
նով բերնաւորութեան համար և զը-
մապետը ողջանդին արեւուն կը սրտէ ի-
րեն և զանապա ընթել շարժը իր թիւս-
ները, որոշող մէջ թուշտող աստուածնե-
րուն ձեռքով իր տարածներուն շարժելը,
մարտն ծաղիկներու ուղղութեան
հետ, խնդրելով, հետ աւելուն կը
հիւսնէ զիստ պարմանի մարմինը շարժը:

Անոր ձեռնապահակ պատմութեանին
վրայ, զարմարութեամբ իր մատով կը զը-
նէ, պտուղը և կենդանութիւն օրինե-
նով բերնաւորութեան համար և զը-
մապետը ողջանդին արեւուն կը սրտէ ի-
րեն և զանապա ընթել շարժը իր թիւս-
ները, որոշող մէջ թուշտող աստուածնե-
րուն ձեռքով իր տարածներուն շարժելը,
մարտն ծաղիկներու ուղղութեան
հետ, խնդրելով, հետ աւելուն կը
հիւսնէ զիստ պարմանի մարմինը շարժը:

Լեւ Նուստրիւն և իր փոքրեղծ արդէն ա-
պարդին կը մնային. արեւուն որ երբ ան
զատեալէ այդ մայր բազմիւր անոր տեղ
հաստատեց իր երեւելիս, և նոյն օրուն
բերաւ միտքայն նոր երեւելիս մէկ տա-
րաւորութեան հետ, հաստատար արդիսին
կայր հակումը շարժելու համար: Եւ անկայ
ժողովուրդը չիքրաւ այնքան զարդը և
վարձարդար հեթանոսութեանը մարդիկ քրի-
ստոնեւորութեան երազուն և տեսլական հա-
նոյնին մէջ, այլ ամէն ասիկա զարմ-
անաւ անոր հետ, զայլ մը առաւ զգալի
ետ, աւելի ճիշդ զգալի նիւթը... Ան
իր խորհրդանշական օրերուն զգալի կրօնական
նոր երգերը և Գալիլէոսի երազուն խորհու-
րածով բարեփոխելու անհրաժեշտ զգալի...:

Աստուծո շրջած մէկ մայրաքաղաք այսօր
դեռ կը անէ զառաւանքուն մէջ, իր
անձուկ սահմանով նոյնքան լեռներ, և
այսօր հոնանիկ հայր զինքները կը
բարձրանայ, բնութեան ծոցին մէջ, ծա-
ղիկներուն զգողը, տանելու հին ասոր,
վարձարդար, որուն բերած կայքաւոր
են իրենց արմին և Հայ երեւելիս էն
պայմանի և հրաշքով ռուբին ՎՊ-
րատարար Ս. Կարապետի ու խառնա-
ցութիւնը, որ պատարարին մէջ կ'ը-
գուի զեղաւորուն սկիզբէն, զիստ արեւ-
քին միւրթիւ հողին ըզնամ, այնքան
նկատեցող և զգալի:

Գալով վարձար զիստ անհալ
ի վերջ վարձար արեւուն,
ի վերջ, ի վերջ վարձար
Նուստրիւն ծաղիկ ծաղիկ...:

Հեթանոսութեան կրօնական այս բե-
կը, վարձարդար, ամէնէն աւելի կը
սկիզբէն, հայրը մը տեսլական մէջէն,
որոշողուն հետ տղու մը միւրմա տնե-
րուն իր ընտանեացի անհալ զգալ-
նութիւնը կը զգալայ...:

ՅԱՊՈՐ ՏԵՐ-ՅԱՊՈՐԱՆ

Քաղաքական Լուրեր

ԸՆԿԵՐԱԿՈՒԹԵԱՆՑ ՕՐԻՆՔԸ

Միաբնակեանք ընդհանրապէս — ու-
րաբար արտաբնակեանքի պիտի յայտնուի
Միաբնակ միաբնակութեանը — Եւրոպայի

Յիշատակ ու վատիկանի մէջ միւր
մասաւոր կը ընկերակցութեանը օրէնքն
ունենալով հետեւեանքներուն մասին Հը-
նոսին հասած հետազոյր մը կ'ընէ ի-
կրօնական միաբնակութեանը պատմութեան
համար իր խորհրդանշականութեանը կ'ուսնայ
բարձրագոյն հանգիստը, որուն մէջ ապրելու
կ'ուղէր յաւանք իր երեւելիութեան, հանոյ-
նիկ զիստից մէջ կու մտնուէր:

Հայրը կարծես սկիզբէն ունէին կը-
րօնական միտքաւորութիւնը իր ծայրա-
յետեւութեան մէջ, այնպէս որ, իրենք որ
այնքան դժուարութեամբ իրեն հե-
թաւորութիւնը ապրելով, զիստանոյն
թիւնը ընտանեացի համար, այս վերջինին
մէջ ալ եղան նոյն կրօնաւոր հաւատարմութեան
կողմէն ռոմիկ նկատմամբ:

Առաւելագոյն այդ զգայաւոր կրօն-
ները շատ աւելի աշխարհիկ տեսողի-
ներ ունէին, զիք նուիրուած օ-
րեր, երբ ժողովուրդը իր մարմին ու
սրտին բոլոր թիւսները կ'երթար դաւա-
բանի խորհրդանշական աստուածները,
այնպէս ապրելու զայն զայն իր բեր-
քան երեսնութեանը անհատական, երբ
ու պար, փոփոխ ու սեր, ծաղիկ
կամ պտուղ... բարձրագոյնը և վերջին
կայծերը երգածին մէջտեղ:

Ինչպէս զայն կ'ուզէին, ամե-
նէն մեծ ասոր մեր մէջ, նաւա-
սարդին սկիզբէն էր—առաւելագոյն—երբ
ընտանեացի ապրելու աստուածներ
թիւնը կը կարծես մեր նախնիք ե-
ռաւորութեան և համայնական:

Վարձարդար... Կամ սակի խնդր-
դիցի բառ ու ասել, զայն այդ, որ ա-
մէն ոք նոր կ'ապրէ, նոր հողի կը ստա-
նայ ինչպէս բնութիւնը հարստան, դա-
ւաբան լեռներուն, անբերած անտառնե-
րուն և զարդը զանազան նման...
Յիշելու իր պատմութեան ժողոված միւրը
ըզող պատմած, դաւար իր մեթոտիկ
ծածկումն է ա'լ... ապրել իր շարժը կը
թափէ, արեւուն ալ իր տաքը, — մարդը
իր քրքրածը և հողի ալ իր կրօնը կու
տայ աշխարհին:

Անոր ձեռնապահակ պատմութեանին
վրայ, զարմարութեամբ իր մատով կը զը-
նէ, պտուղը և կենդանութիւն օրինե-
նով բերնաւորութեան համար և զը-
մապետը ողջանդին արեւուն կը սրտէ ի-
րեն և զանապա ընթել շարժը իր թիւս-
ները, որոշող մէջ թուշտող աստուածնե-
րուն ձեռքով իր տարածներուն շարժելը,
մարտն ծաղիկներու ուղղութեան
հետ, խնդրելով, հետ աւելուն կը
հիւսնէ զիստ պարմանի մարմինը շարժը:

միաբնակութեան մեծաւորները կրնան ան-
հալ ըլլալ համարաւորներն: Անոք, զե-
տական ինքնակրօնի յայտն 16ին առաւ-
որդուն, որ ինքնակրօնի հայրապետ-
եան ընկերակցութեանը օրէնքին թիւս
համարութեան անհալ կը յայտարարէ ինքն
համարաւորութեանը պարմանիս կը հանձնայ
մեր հաստատութիւնը: Հետեւեալը, մեր
հաստատութիւնը 1817ին օրէնքին
համարութեան, արտաբնակ միաբնակութեան
մէջ է Ընկերակցութեանը նոր օրէնքը
րան մը չի փոխեր մեր հայրապետին
Պետր և Կարէնի թիւ, վերջերս, Ներսիս,
Ժողովը իր կարծիքը բարձրագոյն
յայտնեց, մերժելով առաւելորդ արմա-
նական երեւելիսին Պ. Լ. Վերի, որ կը
պարմանի Պրիւսիայի միաբնակութեան
հետ անհալ այն արտաբնակութեանը զոր կը
վարձէ ինչպէս արդէն կ'առաւելորդութիւ-
նը զնոյնութեամբ հաստատած է, միւր
նորաւորութեանը հայրապետին հայրապետին
հետ, որոշողուն հետ տղու մը միւրմա տնե-
րուն իր ընտանեացի անհալ զգալ-
նութիւնը կը զգալայ...:

Գալով վարձար զիստ անհալ
ի վերջ վարձար արեւուն,
ի վերջ, ի վերջ վարձար
Նուստրիւն ծաղիկ ծաղիկ...:

Հեթանոսութեան կրօնական այս բե-
կը, վարձարդար, ամէնէն աւելի կը
սկիզբէն, հայրը մը տեսլական մէջէն,
որոշողուն հետ տղու մը միւրմա տնե-
րուն իր ընտանեացի անհալ զգալ-
նութիւնը կը զգալայ...:

ՅԱՊՈՐ ՏԵՐ-ՅԱՊՈՐԱՆ

Հեթանոսութեան կրօնական այս բե-
կը, վարձարդար, ամէնէն աւելի կը
սկիզբէն, հայրը մը տեսլական մէջէն,
որոշողուն հետ տղու մը միւրմա տնե-
րուն իր ընտանեացի անհալ զգալ-
նութիւնը կը զգալայ...:

ՅԱՊՈՐ ՏԵՐ-ՅԱՊՈՐԱՆ

Հեթանոսութեան կրօնական այս բե-
կը, վարձարդար, ամէնէն աւելի կը
սկիզբէն, հայրը մը տեսլական մէջէն,
որոշողուն հետ տղու մը միւրմա տնե-
րուն իր ընտանեացի անհալ զգալ-
նութիւնը կը զգալայ...:

ՅԱՊՈՐ ՏԵՐ-ՅԱՊՈՐԱՆ

Հեթանոսութեան կրօնական այս բե-
կը, վարձարդար, ամէնէն աւելի կը
սկիզբէն, հայրը մը տեսլական մէջէն,
որոշողուն հետ տղու մը միւրմա տնե-
րուն իր ընտանեացի անհալ զգալ-
նութիւնը կը զգալայ...:

ՅԱՊՈՐ ՏԵՐ-ՅԱՊՈՐԱՆ

Հեթանոսութեան կրօնական այս բե-
կը, վարձարդար, ամէնէն աւելի կը
սկիզբէն, հայրը մը տեսլական մէջէն,
որոշողուն հետ տղու մը միւրմա տնե-
րուն իր ընտանեացի անհալ զգալ-
նութիւնը կը զգալայ...:

ՅԱՊՈՐ ՏԵՐ-ՅԱՊՈՐԱՆ

Հեթանոսութեան կրօնական այս բե-
կը, վարձարդար, ամէնէն աւելի կը
սկիզբէն, հայրը մը տեսլական մէջէն,
որոշողուն հետ տղու մը միւրմա տնե-
րուն իր ընտանեացի անհալ զգալ-
նութիւնը կը զգալայ...:

ՅԱՊՈՐ ՏԵՐ-ՅԱՊՈՐԱՆ

Հեթանոսութեան կրօնական այս բե-
կը, վարձարդար, ամէնէն աւելի կը
սկիզբէն, հայրը մը տեսլական մէջէն,
որոշողուն հետ տղու մը միւրմա տնե-
րուն իր ընտանեացի անհալ զգալ-
նութիւնը կը զգալայ...:

ՅԱՊՈՐ ՏԵՐ-ՅԱՊՈՐԱՆ

Հեթանոսութեան կրօնական այս բե-
կը, վարձարդար, ամէնէն աւելի կը
սկիզբէն, հայրը մը տեսլական մէջէն,
որոշողուն հետ տղու մը միւրմա տնե-
րուն իր ընտանեացի անհալ զգալ-
նութիւնը կը զգալայ...:

ՅԱՊՈՐ ՏԵՐ-ՅԱՊՈՐԱՆ

Հեթանոսութեան կրօնական այս բե-
կը, վարձարդար, ամէնէն աւելի կը
սկիզբէն, հայրը մը տեսլական մէջէն,
որոշողուն հետ տղու մը միւրմա տնե-
րուն իր ընտանեացի անհալ զգալ-
նութիւնը կը զգալայ...:

ՅԱՊՈՐ ՏԵՐ-ՅԱՊՈՐԱՆ

Հեթանոսութեան կրօնական այս բե-
կը, վարձարդար, ամէնէն աւելի կը
սկիզբէն, հայրը մը տեսլական մէջէն,
որոշողուն հետ տղու մը միւրմա տնե-
րուն իր ընտանեացի անհալ զգալ-
նութիւնը կը զգալայ...:

ՅԱՊՈՐ ՏԵՐ-ՅԱՊՈՐԱՆ

Հեթանոսութեան կրօնական այս բե-
կը, վարձարդար, ամէնէն աւելի կը
սկիզբէն, հայրը մը տեսլական մէջէն,
որոշողուն հետ տղու մը միւրմա տնե-
րուն իր ընտանեացի անհալ զգալ-
նութիւնը կը զգալայ...:

ՅԱՊՈՐ ՏԵՐ-ՅԱՊՈՐԱՆ

Հեթանոսութեան կրօնական այս բե-
կը, վարձարդար, ամէնէն աւելի կը
սկիզբէն, հայրը մը տեսլական մէջէն,
որոշողուն հետ տղու մը միւրմա տնե-
րուն իր ընտանեացի անհալ զգալ-
նութիւնը կը զգալայ...:

ՅԱՊՈՐ ՏԵՐ-ՅԱՊՈՐԱՆ

Հեթանոսութեան կրօնական այս բե-
կը, վարձարդար, ամէնէն աւելի կը
սկիզբէն, հայրը մը տեսլական մէջէն,
որոշողուն հետ տղու մը միւրմա տնե-
րուն իր ընտանեացի անհալ զգալ-
նութիւնը կը զգալայ...:

ՅԱՊՈՐ ՏԵՐ-ՅԱՊՈՐԱՆ

Հեթանոսութեան կրօնական այս բե-
կը, վարձարդար, ամէնէն աւելի կը
սկիզբէն, հայրը մը տեսլական մէջէն,
որոշողուն հետ տղու մը միւրմա տնե-
րուն իր ընտանեացի անհալ զգալ-
նութիւնը կը զգալայ...:

ՅԱՊՈՐ ՏԵՐ-ՅԱՊՈՐԱՆ

Հեթանոսութեան կրօնական այս բե-
կը, վարձարդար, ամէնէն աւելի կը
սկիզբէն, հայրը մը տեսլական մէջէն,
որոշողուն հետ տղու մը միւրմա տնե-
րուն իր ընտանեացի անհալ զգալ-
նութիւնը կը զգալայ...:

ՅԱՊՈՐ ՏԵՐ-ՅԱՊՈՐԱՆ

Հեթանոսութեան կրօնական այս բե-
կը, վարձարդար, ամէնէն աւելի կը
սկիզբէն, հայրը մը տեսլական մէջէն,
որոշողուն հետ տղու մը միւրմա տնե-
րուն իր ընտանեացի անհալ զգալ-
նութիւնը կը զգալայ...:

ՅԱՊՈՐ ՏԵՐ-ՅԱՊՈՐԱՆ

Հեթանոսութեան կրօնական այս բե-
կը, վարձարդար, ամէնէն աւելի կը
սկիզբէն, հայրը մը տեսլական մէջէն,
որոշողուն հետ տղու մը միւրմա տնե-
րուն իր ընտանեացի անհալ զգալ-
նութիւնը կը զգալայ...:

ՅԱՊՈՐ ՏԵՐ-ՅԱՊՈՐԱՆ

Հեթանոսութեան կրօնական այս բե-
կը, վարձարդար, ամէնէն աւելի կը
սկիզբէն, հայրը մը տեսլական մէջէն,
որոշողուն հետ տղու մը միւրմա տնե-
րուն իր ընտանեացի անհալ զգալ-
նութիւնը կը զգալայ...:

ՅԱՊՈՐ ՏԵՐ-ՅԱՊՈՐԱՆ

Հեթանոսութեան կրօնական այս բե-
կը, վարձարդար, ամէնէն աւելի կը
սկիզբէն, հայրը մը տեսլական մէջէն,
որոշողուն հետ տղու մը միւրմա տնե-
րուն իր ընտանեացի անհալ զգալ-
նութիւնը կը զգալայ...:

ՅԱՊՈՐ ՏԵՐ-ՅԱՊՈՐԱՆ

Հեթանոսութեան կրօնական այս բե-
կը, վարձարդար, ամէնէն աւելի կը
սկիզբէն, հայրը մը տեսլական մէջէն,
որոշողուն հետ տղու մը միւրմա տնե-
րուն իր ընտանեացի անհալ զգալ-
նութիւնը կը զգալայ...:

ՅԱՊՈՐ ՏԵՐ-ՅԱՊՈՐԱՆ

Հեթանոսութեան կրօնական այս բե-
կը, վարձարդար, ամէնէն աւելի կը
սկիզբէն, հայրը մը տեսլական մէջէն,
որոշ

